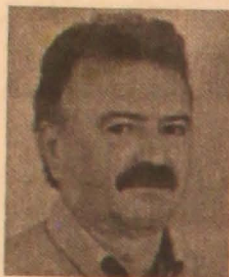

Το σταυροτύπωμα στους Βλάχους

Γράφει
ο Γιάννης
Τσιμηήτρος
εκπ/κός-
χοροδι-
δάσκαλος

Το σταυρο-
τύπωμα (τατου-
άζ) είναι μία συ-
νήθεια, η οποία δεν είναι ευρέως
γνωστή ότι υπήρχε στους Βλάχι-
κους πληθυσμούς. Κι όμως από
πολύ παλιά οι Βλάχοι συνήθιζαν να
"στίζονται", θέλοντας με τον τρόπο
αυτό να εκφράσουν την κοινωνική
τους τάξη, την ιεραρχία, το θρη-
σκευτικό συναίσθημα, ή γιατί πί-
στευαν πως το τατουάζ προσέδιδε
περισσότερη ομορφιά και τύχη στις
νέες κοπέλες ή ακόμα και λόγω
προκαταλήψεων.

Οι περισ-
σότερες γυναί-
κες είχαν κε-
νήσει το σώμα
τους για να είναι
όμορφες, και γι-
ατί όταν αυτές
ήταν νέες ήταν
κάτι που έκαναν
όλες. Οι σημε-
ρινές γιαγιάδες
που είναι πάνω
από 80 ετών
είναι οι τελευ-
ταία γενιά, που
διασώζει αυτή
την πανάρχαια συνήθεια. Κάποιοι
ερευνητές (Παναγ. Αργυρόπουλος)
υποστηρίζουν ότι η δερματοστιξία
είχε εφαρμογή και στην αρχαιότητα
(δούλοι, αιχμάλωτοι), και ότι είναι
πολύ πιθανόν το τατουάζ στους
βλάχικους πληθυσμούς να ήταν η
συνέχεια αυτού του πανάρχαιου
εθίμου.

Επί Τουρκοκρατίας, λέγεται
πως το σχήμα σταυρού που έφε-
ραν οι μικρές κοπέλες, αποσκο-
πούσε στην αποφυγή της αρπαγής
τους και του περιορισμού τους σε
κάποιο χαρέμι, αφού ως σύμβο-
λο ήταν ιδιαίτερα μισητό από τους
Τούρκους. Επίσης ήταν και το κατ'
εξοχήν σύμβολο αποτροπής του
κακού.

Σύμφωνα με έρευνες το τατου-
άζ ήταν διαδεδομένο κυρίως στους
Βλάχους της Μακεδονίας και της
Ηπείρου. Κάρβουνο, κεραμίδι και
διάφορες άλλες χρωστικές ουσί-
ες, χρησιμοποιούνταν για το τελι-
κό αποτέλεσμα αναμειγμένες με
κάποιο υγρό (τσίπουρο, ρακί κ.α.).
Συνήθως έπαιρναν κάρβουνα, τα
χτυπούσαν με πέτρες και τα έκαναν
σκόνη σαν αλεύρι. Μετά τα ανακά-
τευαν με τσίπουρο για να γίνει λά-
σπη. Όταν έφτιαχναν το μείγμα με

ένα ξυλάκι σχεδιάζαν στο χέρι ή στο
μέτωπο το σημάδι που ήθελαν. Στη
συνέχεια, με δύο βελόνες τρυπάγαν
επάνω στις γραμμές, που είχαν χα-
ράξει. Φυσικά και αίμα έτρεχε πολύ
και ο πόνος ήταν μεγάλος. Κατόπιν
τύλιγαν το χέρι ή το μέτωπο με ένα
πανί, και το σημείο αυτό πρηζότα-
νε. Το ξετύλιγαν δέκα μέρες μετά,
όταν πλέον το κάρβουνο είχε μπει
στο μέρος, που είχαν τρυπήσει, και
το τατουάζ ήταν έτοιμο. Συνήθως
το κάναν οι φίλες μεταξύ τους.

Στις μέρες μας πολλές Βλάχες
μεγάλης ηλικίας φέρουν ανάμεσα
στα φρύδια ή στα χέρια το σύμ-
βολο του σταυρού ως ένδειξη του
θρησκευτικού τους συναισθήματος
(από εκεί μάλλον προέκυψε και η
έκφραση "τον βρήκε στο σταυρό").
Άλλα σύμβολα που χρησιμοποιού-

σαν οι Βλάχες
("κενήματα" τα
λέγαν οι ίδιες)
ήταν δέντρα,
φούρκες που
γενέθουν, ημερο-
μηνίες, καθώς
και κάποια που
δεν δηλώνουν
κάτι συγκεκρι-
μένο.

Σύμφωνα
με τον λαογρά-
φο καθηγητή
Βασίλη Νιτσιά-

κο «Η πρωταρχική λειτουργία του
τατουάζ είναι διαφοροποιητική. Η
αισθητική έπεται, αν και μόνο αυτή
έχει μείνει στην μνήμη των ανθρω-
πων πλέον. Οι Βλάχοι το χρησιμο-
ποιούσαν προφανώς ως σύμβολο
φυλετικού διαχωρισμού. Τώρα αν
ρωτήσετε τις Βλάχες θα σας πουν
ότι το κάναμε για να είμαστε όμορ-
φες. Η ομορφιά πάντα λειτουργού-
σε ως διεκδίκηση κοινωνικού στά-
τους. Οι πιο περήφανες, που είχαν
και καλύτερη κοινωνική θέση χρη-
σιμοποιούσαν και ωραιότερα και
εντυπωσιακότερα σύμβολα. Το ότι
η συνήθεια αυτή διασώζεται στην
χώρα μας μόνο στους Βλάχους
αποδεικνύει πως τέτοιες αρχέγο-
νες συνήθειες επιβιώνουν μόνο δε
κλειστές ομάδες. Οι άντρες Βλάχοι
δεν έχουν τατουάζ. Οι γυναίκες το
χρησιμοποιούν και ως μέσο έλξης
για το άλλο φύλο. Αυτά βέβαια ήταν
υπόγεια γιατί σ' αυτές τις κοινωνίες
οι κώδικες ήταν πολύ αυστηροί.
Είναι κάτι που δεν ομολογούνταν
αλλά είχε τη δική του κρυφή λει-
τουργία...».

(πηγή: *Ιστοσελίδα του ΣΥΛ-
ΛΟΓΟΥ ΒΛΑΧΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΛ-
ΜΥΡΟΥ*

επιμέλεια: *ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ.
ΤΣΟΥΤΣΑΣ*)

